

Munhälsa vid palliativ vård

Till dig som vårdpersonal eller anhörig

Munvården är en viktig del av omhändertagandet i livets slutskede. Nedsatt ork kan leda till att munvården blir eftersatt och munhälsan kan snabbt försämrans. Torra slemhinnor, beläggningar, inflammation, sår, blåsor och illa sittande proteser kan orsaka stor smärta och obehag.

Försämrad munhälsa och dålig andedräkt kan dessutom ge sociala konsekvenser och påverka kontakten med närstående och vårdpersonal. Med detta blad vill vi ge dig vägledning och praktiska tips och råd om hur du kan hjälpa till med munvården och lindra de besvär som uppstår.

Inspektera

- Berätta alltid vad du tänker göra, även om personen ej är kontaktbar.
- Observera om läpparna ser torra eller spruckna ut, det kan vara ett tecken på muntorrhet.
- Observera om det finns några skador på tänder och/eller proteser.
- Observera sår, rodnader eller beläggningar på tunga, gom och slemhinna.
- Använd gärna ett bedömningsformulär för munhälsa, t.ex. ROAG (Revised Oral Assessment Guide) som hjälper dig identifiera avvikelser och guidar dig till rätt åtgärder

Rengöra

- Försök borsta tänderna 2 gånger per dag med fluortandkräm **utan smak och skum**, använd extra mjuk tandborste. En specialtandborste som t.ex. Collis curve eller en el-tandborste kan underlätta.
- Tag ur och rengör eventuella proteser. Sätt inte tillbaka proteser om personen ej är vid medvetande.
- Rengör slemhinnor inkl. tunga, gom, munbotten och insidan av kinderna och läpparna med en muntork doppad i vatten eller annan vätska för rengöring, t.ex. Oral Cleaner.
- Slemansamlingar (crustor) är vanligt. Badda försiktigt och upprepande med vatten på en muntork. Använd slemlösande medel vid behov, t.ex. Bisolvon. Det kan ta lång tid att lösa upp en crusta.

Fukta och smörja

- Fukta och smörj alla munslemhinnor med olja eller munfuktgel, använd en muntork för applicering.
- Använd alltid produkter **utan smakämne** om personen inte ber om annat.
- Smörj läppar och munvinklar med läppbalsam.
- I livets slutskede bör möjlighet till återfuktning ges minst 2 ggr/tim.

Släcka törst och lindra besvär

- Om patienten har svårt att dricka kan du applicera vatten i mungipan med en spruta eller låta patienten suga på en muntork med vatten.
- Dålig andedräkt kan vara besvärligt både för patient, anhörig och vårdpersonal. Att badda tänder och munslemhinna med en muntork doppad i fluorskölj eller skölj mot dålig andedräkt kan ge patienten en fräschare känsla i munnen. Det ger även fluor till tänderna när tandborstning inte är möjlig.
- Att suga på en isbit kan lindra ömma och känsliga munslemhinnor.
- Ibland behövs smärtlindrande läkemedel. Rådgör med vård- eller tandvårdspersonal.
- Behandling mot svamp (ses som vitaktigt beläggning eller starkt rodnad slemhinna) kan förskrivas av läkare eller tandläkare.

❗ Kontakta tandvården vid tecken på sjukdom i munnen eller om du är osäker och har frågor. Läs mer om hur du utför munvård på någon annan i vår broschyr "Munvård hela livet".

Proxident

Box 470 SE-791 16 Falun, Sweden office phone +46 23 79 22 22 fax +46 23 79 22 01 info@proxident.se www.proxident.se VAT no 556867-5564

